

1. Meurs vs. Van der Zwan

In zijn bespreking van het WRR-rapport *Nederland als immigratie-samenleving* in het vorige nummer van S&D concludeert Van der Zwan dat 'de WRR heeft verzuimd de hete hangijzers smeedbaar te maken'.

Pauline Meurs bestrijdt deze conclusie en dient Van der Zwan van repleiek.

Waar blijven Van der Zwans beleidsmaatregelen?

PAULINE MEURS

Van der Zwan deelt de analyse die de WRR heeft gemaakt, als het aankomt op aanbevelingen blijft de WRR volgens hem steken in bezweringsformules zonder beleidsconsequenties te trekken. De onderbouwing van dit standpunt laat zeer te wensen over. Ten eerste bespreekt Van der Zwan niet het WRR-rapport, maar kiest hij ervoor zijn eigen standpunt te verdedigen. Daar is op zichzelf niets mis mee maar het misbruiken van het WRR-rapport om het eigen gelijk te halen, is weinig overtuigend. Ten tweede kiest Van der Zwan voor een geheel eigen definitie van wat de kern van het integratieprobleem is, om vervolgens vast te stellen dat de WRR deze definitie niet volgt en derhalve met ondeugdelijke aanbevelingen komt. Ten derde wordt er met groot gemak gestrooid met citaten en halve citaten die Van der Zwan in zijn betoog goed van pas komen maar de redenering van de WRR uit zijn verband halen en soms zelfs verdraaien. Alles bij elkaar betekent deze werkwijze dat – hoewel hij een andere suggestie wekt – het artikel nauwelijks gelezen kan worden als een

Over de auteur Pauline Meurs is lid van de WRR en projectleider WRR-rapport 'Nederland als immigratiesamenleving'.

commentaar op het WRR-rapport. Kern van het integratieprobleem is volgens Van der Zwan dat het demografisch profiel van allochtonen — huwen op jonge leeftijd en doorgaans grote gezinnen — functioneel is voor een ander soort samenleving dan de onze. Uiteraard is ook hun opleidingsniveau hierop van invloed, maar zo vervolgt hij, ook dit patroon handhaaft zich hardnekkig in de tweede generatie.

Een zorgvuldige bestudering van de demografische gegevens laat echter zien dat dergelijke generalisaties niet mogelijk zijn. De huidige groepen migranten kennen een ander demografisch patroon dan hun voorgangers en bovendien is van een deel van de tweede generatie nog niet bekend hoe deze zich in demografische zin gedraagt aangezien ze eenvoudigweg nog te jong zijn. Maar stel nu dat Van der Zwan gelijk heeft en dat het demografisch gedrag van allochtonen het probleem is. Wat is dan zijn oplossing? Een bevolkingspolitiek. Niet een traditioneel Nederlandse bevolkingspolitiek, gericht op het bevorderen van het kindertal, maar een bevolkingspolitiek die het aantal kinderen omlaag moet brengen (naar Chinees voorbeeld wellicht?). Van der Zwan stelt voor de hoogte van de kinderbijslag te gebruiken om het verschil tussen autochtonen en allochtonen te verkleinen. Dit kan Van der Zwan niet serieus menen! Dit is een maatregel die niet alleen ouders, maar alle in Nederland geboren kinderen — ook van de autochtone bevolking — zal treffen. Bovendien is het twijfelachtig of deze maatregel het gewenste effect zal sorteren (daling van het kin-

S&D POLEMIEK Meurs vs. Van der Zwan

dertal), maar heeft deze als direct effect dat grote gezinnen domweg minder te besteden hebben. Opgroeien in armoede heeft nooit bijgedragen aan de toekomstkansen van kinderen.

De WRR houdt een pleidooi voor een verdere investering in de kansen en mogelijkheden van migranten door middel van onderwijs en arbeid en door migranten aan te spreken op hun eigen verantwoordelijkheid. Dit is geen bezweringsformule maar een oproep aan overheid en politiek om af te zien van tal van goed bedoelde 'allochtonen maatregelen' waarvan het nut en het positieve effect nooit zijn bewezen, integendeel. Van der Zwan heeft ook een idee en doet weer een duit in het zakje van 'allochtonen maatregelen'; van die willekeur wil de WRR nu juist afstappen. Veel van deze maatregelen bevorderen juist het anders zijn en versterken de afhankelijkheid van migranten. De WRR pleit voor minder maatregelen en voor een consistent beleid dat ook daadwerkelijk wordt gehandhaafd. Een van de inspanningen in dit verband betreft het inburgeringsprogramma dat — anders dan Van der Zwan beweert — nog niet zo lang bestaat. Juist hier valt wat te winnen mits er daadwerkelijk kwaliteit wordt geleverd en mits er ook sprake is van sanctietoepassing in geval van uitval. Dat gebeurt nu te weinig.

De tegenwerping van Van der Zwan op dit alles is dat het allemaal niet geholpen heeft de laatste twintig jaar. Een dergelijke constatering die overigens ten dele onjuist is, betekent echter niet dat men zomaar het kind met het badwater kan weg gooien. Onderwijs en arbeid — zo is keer op keer gebleken — zijn de belangrijkste toegangswegen tot de Nederlandse samenleving, daar moeten de inspanningen van overheid, maatschappelijke organisaties en van migranten zelf op gericht zijn. Het gaat te langzaam, daar heeft Van der Zwan gelijk in en de achterstand van migranten ten opzichte van hun Nederlandse leeftijdgenoten zijn en worden vaak onderschat dan wel met de mantel der multiculturele liefde bedekt. Dat moet en kan anders. De oplossing is echter niet een nauwelijks uitvoerbare bevolkingspolitiek, de oplossing is gelegen in de maatschappelijke participatie van migranten, een betere toegankelijkheid

van de Nederlandse instituties en bovenal in een gericht en consequent beleid gericht op een restrictieve toelating van migranten, een dwingende inburgering van volwassenen en verbetering van het onderwijs aan migranten.

Mijn tweede opmerking betreft de stelling dat de WRR de hete hangijzers niet zou aanpakken.

De WRR kiest ervoor de problemen en de oplossingen op de juiste maat te brengen. Juist het voortdurend verbinden van allerlei problemen aan migrantengroepen leidt tot stigmatisering en een steeds verder uitdijende 'allochtonenindustrie' van voor- en tegenstanders en professionele belangenbehartigers. Het enige resultaat van deze benaderingswijze is dat 'de' 'problemen' van 'de' migranten onoplosbaar worden. Het feit dat de WRR geen nationaal multicultureel reddingsplan presenteert, is geen onderschatting van de problemen maar een bewuste keuze om migranten te zien en aan te spreken als burgers als ieder ander. Verder past het de nationale overheid om zich juist terughoudend op te stellen en af te zien van de beleid-en-plannen-reflex op het moment dat zich een nieuw 'multicultureel' probleem ergens in den lande voordoet.

Van der Zwan toont terecht een grote bezorgdheid inzake het lot van vele migranten in Nederland. Mede op basis van de cijfers en de analyses van de WRR waarschuwt hij — net zoals de WRR — voor de kans op een blijvende achterstand van migranten. Ook vraagt hij aandacht voor het proces van maatschappelijke segregatie dat zich met name in de grote steden dreigt te voltrekken en soms zelfs al heeft voltrokken. Deze bezorgdheid deelt hij met de WRR en daar moet het debat over gaan. De zaak is dan ook niet gediend met een eenzijdige bespreking van ons rapport. Het gaat om het zoeken naar effectieve oplossingen. Daarom ter afsluiting een uitnodiging aan Van der Zwan en anderen die zich aangesproken voelen om een gezamenlijke inspanning te leveren ter bevordering van de integratie van migranten waarbij onorthodoxe initiatieven niet worden geschuwd.